

ПОПІЛ ЧОРНОБИЛЯ ЯТРИТЬ НАШІ СЕРЦЯ

1986 рік назавжди залишиться у пам'яті людства. Бо як би морально і фізично не готувалися до зустрічі з атомним лихом, перші враження приголомшили всіх: мертва Прип'ять, цілком безлюдне місто, обнесене колючим дротом, неначе йде війна. А в Чорнобилі, де здебільшого розташувалися всі рятувальні сили, було видно, що на вікнах у полишених квартирах... зацвіли кактуси. У садах на деревах висіли величезні фантастично гарні яблука, яких ніхто не торкався. А ще назавжди запам'яталося чорнобильське олов'яне небо, хмари та постійне ревіння у небі вертольотів, з яких проводили монтаж усіх систем у саркофазі.

– Тоді в Чорнобилі ліквідаторам було не до оцінок і міркувань, найважливіше було – гідно виконувати поставлені завдання, – згадує учасник ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС, слюсар з ремонту паливної апаратури вагоноремонтного депо Королево Віктор Криштоф (на фото).

Ось так, з волі обставин, виконуючи службовий обов'язок, звичайнісінькі люди ставали справж-

німи героями. Але чи пам'ятає суспільство сьогодні про те, що зробили вони тоді?!

– Дуже прикро, – говорить Віктор Іванович, – що інколи забувають про нас, “чорнобильців”. Сьогодні все минулося, залишилися тільки спогади та біль втрати бойових товаришів.

... Ті, кого ми називаємо сьогодні “чорнобильцями”, свій обов'язок перед Батьківщиною виконали гід-

но та сповна. І хочеться, щоб згадували про це не раз на рік і не від нагоди до нагоди, а щоб вдячність і шана до тих людей набули, нарешті, реального втілення в якісному покращенні умов їхнього сьогоденного життя та побуту.

– Коли ми їхали, то не знали, що нас там чекає, та й керівництво відмовчувало або запевняло, що усе добре, ніякої радіації нема, тобто була радіація, але тільки в перші дні, а тепер нема, повітря чисте. Але ми приїхали, щоб працювати, тож про це спершу не говорили. Біля нас була міська теплиця, яку колись доглядали робітники, які працювали на ЧАЕС. Тож вона пустувала, от ми і вирішили доглядати, часу було вдосталь, адже працювали позмінно (по 12 годин), потім вихідний. Хто був на вихідному, той доглядав за

теплицею. І яке було здивування для всіх, коли побачили, що цибуля, часник виростили за два дні на півметра, а помідори і огірки нас узагалі налякали – за декілька днів зацвіли і з'явилися плоди з вигляду готові до вживання (!). Щоправда, ми це все не їли, зробили пробу

на радіацію і тоді вже зрозуміли, де знаходимося і що може нас чекати. Але такого випадку не було, щоб хтось утік або покинув роботу, всі працювали чесно. Ми розуміли – треба зробити неможливе і робили це.

Іван КОЗАК, смт Королево

ЧОРНИЙ ЧОРНОБИЛЬ У СПОГАДАХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ-ЛІКВІДАТОРІВ

День 26 квітня 1986 року чорною сторінкою ліг в історію України, ця дата пронизана людським болем, скорботою і омита сльозами. У цей фатальний день на Чорнобильській АЕС трапилася глобальна техногенна катастрофа. Сотні тисяч відважних – хто за професійним обов'язком, а хто за покликком серця – кинулися рятувати людей і природу. У числі рятувальників, які серед перших прибули на ліквідацію наслідків жакливої аварії, було чимало залізничників. З моменту катастрофи на ЧАЕС минуло вже чверть віку, проте події тих тривожних днів, тижнів, місяців досі мають чіткі обриси у пам'яті ліквідаторів, які поділилися своїми спогадами з кореспондентом газети.

Василь Михайлович ІЛЬЧИШИН, інженер з охорони праці локомотивного депо Львів-Захід (1986-го – старший інспектор з пожежного нагляду Шевченківського району м. Львова):

– Мені тоді було 25 років. Я працював у пожежній охороні. Коли повідомили, що сталася катастрофа на Чорнобильській АЕС і потрібно туди їхати, то тільки в загальних рисах розказали про її масштаби і реальні наслідки.

Була вказівка згори замовчувати справжні дані. Тільки “Голос Америки” давав деяку інформацію.

Шостого травня 1986 року я був у Іванково Київської області, а 9 травня вже безпосередньо на Чорнобильській АЕС. Пробув там 10 днів, до 19 травня, бо довше не дозволяли.

Тільки прибувши на станцію, зрозумів, що насправді сталося. Найбільше вразило те, що коли мені дали прилад вимірювання дози радіації (ДП5В) і я перевіряв її рівень, то він зашкалював.

Але почалася робота, не було часу думати про безпеку. Ми відкачували воду з-під реактора, гасили пожежі у кабельних тунелях і здійснювали контроль на території станції. Робочий день був ненормованим: працювали стільки, скільки було потрібно. Завжди брали із собою ДП5В, оскільки в наші обов'язки входило вимірювання дози радіації біля кожного блоку. Близько до реактора нас не підпускали. А на території, де випали частини графітних стержнів, трава буквально вигорала. Мої товариші з Інституту пожежної безпеки України знімали

графіт та уран із реактора. Багато хто із них згодом помер ще в молодому віці.

Для елементарного захисту нам давали марлеві пов'язки. Ночували ми у Чорнобилі, в гуртожитку. Годували нас дуже добре, а їжу привозили з Києва. Та все одно відчував себе безкоштовною робочою силою. Неприємно було це усвідомлювати. Та й на здоров'ї це також позначилося. З'явилася у мене кілька болячок, пов'язаних із перебуванням на станції. Звичайно, мене скеровували в лікарню на обстеження. Але в медичній картці все одно написали, що опромінився я лише на 8 рентген, а це – відверта неправда. Після повернення додому мені дали премію – 50 рублів і подякували.

Нещодавно їздив до Києва. З цікавості заїжджав у Чорнобиль, але не на саму станцію, а в пожежну частину, де колись працював. На жаль, з того часу пом'янули вже 40 осіб. Мої товариші готують зараз книгу пам'яті загиблих у Чорнобилі. За це я їм дуже вдячний.

Микола Миронович НИНИЧ, слюсар з ремонту рухомого складу, у 1986-у – ліквідатор аварії на ЧАЕС:

правили і про безпеку нічого не повідомили. Пробув я там із 29 квітня по 18 липня 1986 року. Враження від побаченого були дуже гнітючі. Повелися з нами теж недобре. Спочатку навіть дозиметра для вимірювання рівня радіації не

дали. Нашому командирові аж кров носом пустилася і його забрали до лікарні. А ми почали працювати. Збирали заражену землю довкола будинків, дахи перекидали новим шифером, возили воду, пісок до реактора, асфальтували дороги. Робочий день залежав від місця робіт і рівня радіації. Роздавали респиратори, але довго в них не ходили, у залежності від рівня радіації. За 2-3 години респиратор чорнів. Ще нам давали такий прилад, на вигляд як ручка, який показував на скільки рентгенів людина опромінилася. Але поки ми спали, хтось ті прилади забирав і на ранок ніяких показників на них не було.

Ночували ми в наметах, але за межами Чорнобильської зони. А от годували нас прекрасно. Регулярно видавали дефіцитні продукти: тушонку, згущене молоко, гречку. Щонеділі видавали нову форму, чоботи. Також раз на день брали на аналіз кров із пальця, а раз на тиждень – із вени. Якщо бачили, що починаються якісь проблеми зі здоров'ям, то одразу відправляли додому.

Я працював на відстані 3 км від реактора. Не хотів підходити ближче. А в кого було бажання швидше повернутися додому, тому пропонували: три рази машиною відвезти плити до реактора і ти – вільний. Практично всі, хто на це погодився, згодом захворіли на білокрів'я і померли.

Сьогодні мені неприємно усвідомлювати, що в Чорнобилі я загубив частину свого здоров'я.

Володимир Степанович КЛИМЧИШИН, слюсар-ремонтник локомотивного депо Львів-Захід (1986-го – охоронець 30-кілометрової зони):

усіх на автобусах привезли на вокзал і посадили в поїзд Львів–Київ. Керівництво казало, що ми їдемо на 15 днів на навчальні роботи.

Індекс газети 30223. Виходить щоп'ятниці. Тираж 38 143. Замовлення 574.

Зверстано у комп'ютерному центрі редакції газети “Львівський залізничник”.

Комп'ютерна верстка
Антоня БЕГЛЯРОВА 226-38-15.

Склад редакційної колегії:
Ігор Парашак, Андрій Везденко, Оріся Теслюк, Галина Квас, Олександр Гершуненко.

Точка зору авторів може не збігатися з позицією редакції.

Передрук текстових чи візуальних матеріалів газети можливий лише з письмового дозволу редакції. Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали. Рукописи та листи авторам не повертаються. При цитуванні посилання на газету “Львівський залізничник” обов'язкове.

Газету віддруковано у “Видавничому Домі “Високий Замок”.

Спілкувалася Юлія ВАСИЛИНА, студентка факультету журналістики ЛНУ ім. Івана Франка
Фото автора

ЗАСНОВНИКИ:
управління Львівської залізниці та дорпрофсож
Ресстраційне свідоцтво
КВ № 1252.
Редактор
Ігор ПАРАШАК
тел. 226-32-97
факс. 226-41-83
Заступник редактора
Андрій ВЕЗДЕНКО.....226-26-10

Відповідальний секретар
Галина КВАС.....226-25-67
Кореспонденти:
Оріся ТЕСЛЮК.....226-32-03
Ольга ПАДКОВСЬКА.....226-01-65
Дмитро ПЕЛИХ.....226-36-23
Олександр ГЕРШУНЕНКО.....226-37-83
Оксана ПОДОЛЬСЬКА.....226-39-34
Богдан ЮРОЧКО.....226-59-27
Коректор Валентина СУТАК.....226-37-80
Бухгалтер Тетяна АНДРУШКО.....226-46-80

Львівський ЗАЛІЗНИЧНИК

Адреса редакції: 79000 м. Львів, вул. Гоголя, 1.
E-mail: lz@railway.lviv.ua
ГС ДТГО “Львівська залізниця”
Р/р 260000092670
Код ЄДРПОУ 20851444 МФО 325956
ЛФ АБ “Експрес-Банк”